วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2566)
ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

POLITICAL PALTY STRUCTURE ACCORDING TO THE CONSTITUTION OF THE KINGDOM OF THAILAND 2017

อนิรุทธ์ หลวงไกร[1*], วัลลภ พิริยวรรธนะ[2]
[1]นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
[2]วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

[1*]Anirut Luangkrai, [2]Wallop Piriyawattana
[1]Student, College Politics and Government
[2]Suan Sunandha Rajabhat University
*E-mail: s60463825037@ssru.ac.th

Received: 19-01-2023 Revised: 30-03-2023 Accepted: 29-12-2023

บทคัดย่อ

โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการวางเงื่อนไขที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 2) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ จำนวน 4 คน 2) นักการเมือง จำนวน 7 คน 3) ผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 4 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการวางเงื่อนไข เกี่ยวกับโครงสร้างพรรค เช่น สาขาพรรค จำนวนสมาชิกพรรค ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง รวมทั้งการจัดสรรอำนาจในการบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง 2) ปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 พบว่า รัฐธรรมนูญฯ 60 มีการวางเงื่อนไขในการจัดตั้งพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองจัดตั้งพรรคการเมืองได้ยากขึ้น เช่น การตั้งสาขาพรรค การมีสมาชิกรับผิดชอบสาขาพรรค การเก็บค่าสมาชิก 3) ข้อเสนอแนะ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับจำนวนสมาชิก และที่มาของเงินทุนของพรรคการเมืองที่ควรเปิดกว้างมากขึ้น ในการทำให้พรรคการเมืองสามารถมีทุนในการพัฒนาพรรคการเมือง หรือการแก้ไขกฎหมายให้ยกเลิกหรือไม่ให้มีการเก็บค่าบำรุงพรรคหรือค่าสมาชิกพรรคเพื่อทำให้การเข้าเป็นสมาชิกพรรคได้ง่ายขึ้น

คำสำคัญ : โครงสร้างพรรคการเมือง, ปัญหาและอุปสรรค, การจัดตั้ง

[1] นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

[2] สาขาวิชาการเมืองการปกครอง วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Journal of Humanities and Social Sciences
Vol. 7 No. 2 (July-December 2023)
ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

Abstract

Political party structure according to the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017 Constitution of the Kingdom of Thailand contains conditions that may hinder the establishment of political parties. The objectives of this research were 1) to study the structure of political parties according to the 2017 Constitution of the Kingdom of Thailand. 2) To study the problems and obstacles of the establishment of political parties according to the 2017 Constitution. This research was a qualitative research. Data from documents and in-depth interviews were divided into 3 groups as follows: 1) Political Science and Law Academic 4 people 2) Politicians 7 people 3) Political Participant 4 people totaling 15 people

The results showed that 1) political party structure according to the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017 How are the conditions set? about the party structure, such as party branches, number of party members that may be an obstacle to the establishment of a political party Including the allocation of power in the management of political party branches. 2) Problems and obstacles in the establishment of political parties according to the 2017 Constitution, it was found that the 2017 Constitution contained conditions for the establishment of political parties. Makes It difficult for political parties to form political parties, such as setting up party branches having members responsible for party branches collection of membership fees 3) Recommendations Set conditions on the number of member. and the source of funding of political parties that should be more open in enabling political parties to have funding for the development of political parties or an amendment to the law to repeal or not collect party dues or party membership fees to make it easier to become a member of the party.

Keywords: political party structure, problems and obstacles, establishment

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

บทนำ

พรรคการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือ กลุ่มบุคคลที่มารวมกันปกครองและบริหารประเทศ เพื่อประโยชน์ทางการเมือง เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม การที่อยู่เป็นกลุ่มก้อนจึงเป็นธรรมชาติของมนุษย์ และเพื่อให้มีความอยู่รอด ปลอดภัย มีความมั่นคง มีความสุข มีความเจริญรุ่งเรือง จึงมีการแบ่งหน้าที่ทางการเมือง เป็นผู้ปกครอง และผู้ใต้ปกครอง มีการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างกัน เหตุผลเพราะเป็นการยากลำบากที่ผู้นำผู้ปกครอง จะดูแลคนทั้งหลายได้ตามลำพัง ดังนั้น จึงต้องมีผู้ช่วยเหลือ ผู้สนับสนุน หรือมีสมัครพรรคพวกมาช่วยทำงาน สภาพการณ์เช่นนี้จึงเรียกว่า “พรรคการเมือง” พรรคการเมืองจึงเป็นเครื่องมือ เป็นพาหนะนำไปสู่เป้าหมายทางการเมือง นั่นคือ ความสุข ความพอใจ ความมั่นคง ปลอดภัย การอยู่ดีมีสุขและความเจริญรุ่งเรืองของมนุษย์ (Saenphumi, 2019)

พรรคการเมืองได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบันที่คู่กับระบบการเมืองสมัยใหม่ หากพิจารณาระบบการเมืองและการปกครองของประเทศต่าง ๆ จะพบว่าส่วนมากมีพรรคการเมือง การที่ประเทศต่าง ๆ ยอมรับเอาพรรคการเมืองไว้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมืองของตนเนื่องจากเห็นคุณค่าของพรรคการเมืองในฐานะเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในขั้นตอนของกระบวนการทางการเมือง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การปกครองดำเนินไปอย่างเป็นผลดี และยังมีส่วนสำคัญต่อเสถียรภาพทางการเมืองอีกด้วย (Napasirikulkit & Rajacurator, 1996 p. 15.) พรรคการเมืองได้ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองประชาธิปไตยจำลองขึ้นในปี 2461 ชื่อว่า “ดุสิตธานี” เพื่อทดลองระบบการเมืองแบบประเทศตะวันตกและได้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองแบบระบบ 2 พรรคขึ้นมา คือ พรรคแพรแถบสีน้ำเงิน (โดยมีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ใช้พระนามแฝงว่า “ท่านราม ณ กรุงเทพ” เป็นหัวหน้าพรรค) และพรรคแพรแถบสีแดง (โดยมีพลเอกเจ้าพระยารามราฆพเป็นหัวหน้าพรรค) แม้ว่าจะเป็นการทดลองในวงจำกัด แต่ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงรากฐานทางความคิดที่เกี่ยวโยงกับจุดกำเนิดอันเป็นที่มาของพรรคการเมืองไทย (Traimas, 1997 p. 3-4.) แต่หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตในปี 2468เมืองจำลองดุสิตธานีก็ได้มีการยกเลิกไป (Saenphumi, 2019)

หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองไทยได้เริ่มก่อตั้งอย่างเป็นทางการหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 โดยบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพบริบูรณ์ในร่างกาย เคหะสถาน ทรัพย์สิน การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา การศึกษาอบรม การชุมนุมสาธารณะ การตั้งคณะพรรคการเมือง การอาชีพ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย และเพื่อให้การจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยและเป็นหลักประกันให้กับประชาชนในการใช้เสรีภาพ การจัดตั้งพรรคการเมืองจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.2498 ขึ้นซึ่งถือเป็นกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกของประเทศไทย

พระราชบัญญัติพรรคการเมืองฉบับดังกล่าวนอกจากจะเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์สำคัญเกี่ยวกับการตั้งพรรคการเมือง คุณสมบัติของสมาชิกพรรค กติกาข้อห้ามต่าง ๆ ที่พรรคการเมืองต้องไม่กระทำ หรือการยกเลิกพรรคการเมืองแล้ว ยังกำหนดให้พรรคการเมืองสามารถตั้งสาขาได้โดยการแจ้งที่ตั้งสำนักงานสาขาต่อสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย จวบจนถึงปัจจุบันได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายพรรคการเมืองฉบับที่ 7 ของประเทศไทยก็ได้บัญญัติให้พรรคการเมืองต้องจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองด้วยเช่นกัน (Saenphumi, 2019)

การเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในปี 2562 เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกภายใต้กติกาตามรัฐธรรมนูญ 2560 และกฎหมายลูกที่ออกตามมา ซึ่งวางกรอบบีบรัดให้พรรคการเมืองพบกับความยากลำบากในการลงสนามเลือกตั้ง และเมื่อรวมกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ที่มาของ กกต, ประกาศคณะรักษาความสงบแห่ง หรือ คสช. ห้ามพรรคการเมืองทำกิจกรรม, อำนาจพิเศษตามมาตรา 44 ฯลฯ ก็แทบจะเห็นได้ว่า การเลือกตั้งครั้งนี้ถูกออกแบบเพื่อให้พรรคการเมืองไม่มีทางสู้ ผลลัพธ์ที่ได้ก็จะเป็น “การเลือกตั้งตามแบบของ คสช. โดย คสช. เพื่อ คสช.” แม้ คสช. อาจไม่ได้ใช้อำนาจทางการทหารแบบโบราณ หรือใช้กำลังอาวุธเพื่อเข้าควบคุมการเลือกตั้งอย่างโจ่งแจ้ง แต่ด้วยระยะเวลานานกว่าสี่ปีในอำนาจ คสช. จึงค่อยๆ เข้ายึดครององค์กรต่างๆ และออกกฎกติกาเพื่อเข้าครอบงำการเลือกตั้งได้อย่างช้าๆ โดยพอจะเห็นบทบาทของ คสช. ที่อยู่เหนือการเลือกตั้งครั้งนี้ได้สามประการ คือ การเขียนกติกาเอง ตีความและบังคับใช้กติกาเอง ลงเล่นเอง แต่ทว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถือว่า เป็นการปกครองที่ยอมให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในรัฐมากที่สุด และเป็นระบบการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากที่สุด แต่โดยความเป็นจริงแล้วประชาชนทุกคนในประเทศไม่สามารถจะเข้าไปบริหารประเทศได้ด้วยกันทั้งหมด เมื่อเป็นเช่นนั้นประชาชนจะเลือกผู้แทนของตนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในสภา แต่การที่จะเลือกใครเข้าไปนั้น ผู้มีสิทธิในการเลือกจะต้องเลือกเอาบุคคลที่มีแนวความคิด มีนโยบายบริหารประเทศตรงกับความต้องการหรือเจตจำนงของตน และผู้ที่สมัครเข้าไปเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นจะสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง เมื่อสมาชิกพรรคการเมืองใดได้เสียงข้างมากพรรคการเมืองนั้นก็จะมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาล เพื่อบริหารประเทศต่อไป (Saenphumi, 2019)

ในบทริบทของการเมืองไทยที่เกิดการรัฐประหารบ่อยครั้ง และทุกครั้งหลังจากการรัฐประหารก็จะมีการสถาปนารัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับการการตัดตั้งพรรคการเมืองและโครงสร้างพรรคการเมืองพรรคการเมืองจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อระบอบการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย เพราะถ้าไม่มีพรรคการเมืองแล้ว ประชาชนจะเลือกใครเข้าไปสักคนก็คงไม่มั่นใจว่าเลือกไปแล้วจะสามารถนำแนวความคิดหรือนโยบายของบุคคลนั้น ๆ ไปปฏิบัติได้ แต่ถ้าเป็นพรรคการเมืองของประชาชนก็จะมั่นใจมากขึ้น เพราะเลือกผู้ที่ตนศรัทธาและพรรคการเมืองที่มีนโยบายตรงกับความคิดความต้องการของตน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 45 บัญญัติให้ “บุคคลมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหาร

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

พรรคการเมือง ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเปิดเผยและตรวจสอบได้ทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการกำหนดนโยบายและการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดมาตรการเพื่อให้การดำเนินการสามารถกระทำได้โดยอิสระไม่ถูกครอบงำหรือชี้นำโดยบุคคลซึ่งมิได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองนั้น รวมทั้งมาตรการกำกับดูแลมิให้สมาชิกของพรรคการเมืองกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง” จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าวจึงได้มีการตรากฎหมายพรรคการเมืองขึ้นมาฉบับหนึ่ง คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดวิธีการจัดตั้งพรรคการเมืองและการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ จึงมีการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมามากมายจำนวน 106 พรรค แต่ในลงสู่สนามเลือกตั้งเพียง 81 พรรค ซึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ 24 มีนาคม 2562 (ไอลอว์,27 ก.พ.62) และหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี 2562 มีพรรคการเมืองได้สิ้นสุดมากถึง 27 พรรค และจำนวนพรรคการเมือง ณ วันที่ 14 มีนาคม 2565 มีพรรคการเมืองยังดำเนินการอยู่จำนวน 87 พรรค (Election Commission of Thailand, 2023)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษา “โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560” มีลักษณะและมีรูปแบบเป็นอย่างไร และทำไมบางพรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่อง โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยต้องการศึกษาข้อเท็จจริงจากสภาพแวดล้อม พฤติการณ์ ตามความเป็นจริง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยภาพรวมของการวิจัยที่มาจากหลากหลายมุมมองของการดำเนินการวิจัยที่อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีการดำเนินวิจัย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการศึกษาวิจัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) และรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก/เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้ง 2 ส่วนนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสรุปดังนี้

1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยอาศัยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก/เชิงลึก (in-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นการคัดเลือกโดยคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1.รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ 2.นักการเมือง 3.ผู้มีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 15 คน เพื่อให้เห็นถึงบทวิเคราะห์เกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ตามที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source)

การศึกษาจากเอกสารหลักประกอบด้วยรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 และพ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ด้านการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเรียบเรียงและมีความน่าเชื่อถือได้ทางวิชาการซึ่งสามารถนำมาอธิบายและสรุปประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ เอกสารวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำข้อมูลมาประยุกต์ใช้เป็นกรอบในการศึกษาวิจัย ตอบคำถามวิจัย กำหนดกรอบการวิเคราะห์ และได้กำหนดทิศทางในการวิจัยเพื่อให้มีขอบเขตที่เด่นชัด

วิธีการวิจัย

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) ตามโครงการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัย(methodology) โดยการใช้กระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) อันประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research)และกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) โดยมีเหตุผลประการสำคัญของการนำระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) ดังกล่าวข้างต้น มาใช้ในการดำเนินกระบวนการวิจัย อันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

2.1 การวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research)

สำหรับการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนวิธีการวิจัยเชิงเอกสาร (documentary research) นั้น โดยเบื้องต้น ทางผู้วิจัยได้ดำเนินกระบวนการวิจัย ตามระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) โดยการใช้กระบวนวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร(documentary research) โดยการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

โดยเริ่มต้นจากการศึกษาข้อความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับนัยของแนวความคิดในทางปรัชญา ความหมาย และกระบวนการเกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

โดยในส่วนที่เกี่ยวกับข้อพิจารณาตามนัยของแนวความคิดในทางปรัชญา ความหมายเกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560นั้น ได้ดำเนินการศึกษา

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

จากเอกสารทางวิชาการ ผลงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ทั้งเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ ภายในประเทศและเอกสารทางวิชาการประเภทต่าง ๆ จากต่างประเทศ รวมทั้ง ข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากการสืบค้นทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือทางเว็บไซต์ต่าง ๆ อันประกอบไปด้วยข้อมูลทางวิชาการ อันมีสาระสำคัญโดยสรุปดังต่อไปนี้

(1) แนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 โดยการวิเคราะห์กรณีศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

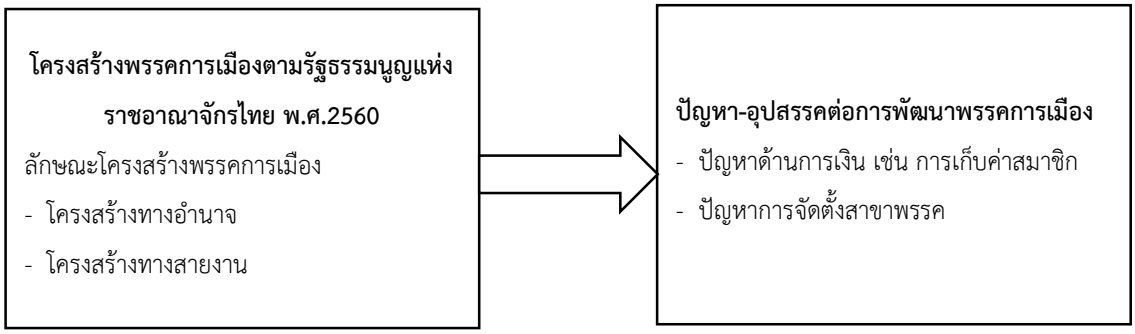
(2) แนวความคิด รูปแบบ และโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 อันประกอบด้วย แนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ความสำคัญและลักษณะของโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 แนวทางและรูปแบบของโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 และองค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีผลต่อโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560

2.2 การสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)

ด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการกำหนดกระบวนวิธีการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) มีการออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบชี้นำ (guided interview) กล่าวคือ เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือเป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนวิธีการวิจัย (methodology) ที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญ (keywords) มาใช้ประกอบในการชี้นำคำสัมภาษณ์ กล่าวคือ มีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อคำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ ตลอดจนบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในภาครัฐ ภาคพลเมืองหรือภาคประชาชน รวมทั้ง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีความสำคัญในกระบวนโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ตอบข้อคำถามจากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) อันทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติหรือมุมมองต่าง ๆ และข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติที่มีทั้งมิติของความความลึกและมิติของความกว้างในเรื่องเกี่ยวกับโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ที่ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย เรื่อง โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framewoek) ตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พบว่า

โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้มีการวางเงื่อนไข เกี่ยวกับโครงสร้างพรรค เช่น สาขาพรรค สมาชิกพรรค ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง รวมทั้งอำนาจการบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง ที่จะสะท้อนด้านพัฒนาการทางการเมืองของประเทศไทย ในแง่ที่รัฐธรรมนูญเป็นระบบกลไกการวางโครงสร้างอำนาจของพรรคการเมือง ตามทัศนะของผู้มีอำนาจในทางการเมืองขณะนั้นว่ามีมุมมองต่อพรรคการเมืองในขณะนั้นๆ อย่างไร และจะวางกลไกอะไรที่ทำให้พรรคการเมืองมีการเติบโตไปในลักษณะใด โดยรัฐธรรมนูญ ฯ 2560 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มีการวางระบบกลไกของพรรคการเมืองที่นำไปสู่การที่พรรคการเมืองจะไม่เข้มแข็งหรือมีความอ่อนแอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพิจารณาจากระบบกลไกการเลือกตั้ง ของรัฐธรรมนูญ ฯ 2560 ทำให้พรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่มีฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งระดับเขตมากจะถูกบั่นทอนในสูตรการคำนวณที่นั่ง ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อ จนทำให้บางพรรคการเมือง ไม่มี ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อแม้แต่เพียงที่นั่งเดียว ขณะที่พรรคเล็กๆ กลับได้อานิสงส์จากระบบกลไกการเลือกตั้งดังกล่าว หรือการที่จะต้องมีการก่อตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการต้องมีการจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละ 1 สาขา หรือต้องมี 4 สาขาใน 4 ภาคของประเทศ การมีสมาชิกพรรคในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคอย่างน้อยตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป สมาชิกทุกคนจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองหรือค่าสมาชิกพรรค เป็นต้น ซึ่งทำให้การจัดตั้งพรรค

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

การเมืองทำได้ยากขึ้น รวมทั้งในทางปฏิบัติพรรคการเมืองอาจไม่ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง จากที่กล่าวมาข้างต้นได้สะท้อนเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ ฯ 2560 ว่าจะนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งให้กับพรรคที่มีคะแนนความนิยมมาเพียงใด ซึ่งต่างกับเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ ฯ 2540 ที่มุ่งวางรากฐานระบบกลไกที่ส่งผลต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง ทั้งในการกำหนดเงื่อนไขในการสังกัดพรรคการเมือง การเลือกผู้สมัคร และการเลือกพรรค

2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พบว่า

ปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรค รัฐธรรมนูญ ฯ 2560 มีการวางเงื่อนไขในการจัดตั้งพรรคการเมือง ทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองทำได้ยากขึ้น เช่น การตั้งสาขาพรรคการเมือง การที่มีสมาชิกรับผิดชอบสาขาพรรค การเก็บค่าสมาชิก ฯลฯ ซึ่งการจัดตั้งพรรคการเมือง มีเงื่อนไขที่แตกต่างออกไปจากหลักการเดิมที่เคยประกาศใช้มาก่อนหน้านี้หลายอย่างและมีบ้างเงื่อนไขที่อาจเป็นปัญหา อุปสรรคในการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ คือเงื่อนไขสำคัญเกี่ยวกับการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2560 นี้ จะต้องมีสมาชิกพรรคในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคอย่างน้อยตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป และต้องมีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ สมาชิกทุกคนจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองหรือค่าสมาชิกพรรค เป็นต้น แต่ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ รัฐธรรมนูญ ฯ พ.ศ.2560 และ พรป.รัฐธรรมนูญ ได้วางเงื่อนไขที่ทำให้การยุบพรรคการเมืองทำให้ง่ายขึ้นเมื่อเทียบกับรัฐธรรมนูญ ฯ ฉบับก่อนหน้า

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ผู้วิจัยได้นำผลที่นำจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยง ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การวิจัยโครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ได้มีการวางเงื่อนไข เกี่ยวกับโครงสร้างพรรค เช่น สาขาพรรค สมาชิกพรรค ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง รวมทั้งอำนาจการบริหารจัดการสาขาพรรคการเมือง ที่จะสะท้อนด้านพัฒนาการทางการเมืองของประเทศไทย ในแง่ที่รัฐธรรมนูญเป็นระบบกลไกการวางโครงสร้างอำนาจของพรรคการเมือง ตามทัศนะของผู้มีอำนาจในทางการเมืองขณะนั้นว่ามีมุมมองต่อพรรคการเมืองในขณะนั้นๆ อย่างไร และจะวางกลไกอะไรที่ทำให้พรรคการเมืองมีการเติบโตไปในลักษณะใด โดยรัฐธรรมนูญ ฯ 2560 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มีการวางระบบกลไกของพรรคการเมืองที่นำไปสู่การที่พรรคการเมืองจะไม่เข้มแข็งหรือมีความอ่อนแอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากพิจารณาจากระบบกลไกการเลือกตั้ง ของรัฐธรรมนูญ ฯ 2560 ทำให้พรรคการเมืองที่มีขนาดใหญ่มีฐานคะแนนเสียงในการเลือกตั้งระดับเขตมากจะถูกบั่นทอนในสูตรการ

คำนวณที่นั่ง ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อ จนทำให้บางพรรคการเมือง ไม่มี ส.ส. ในระบบบัญชีรายชื่อแม้แต่เพียงที่นั่งเดียว ขณะที่พรรคเล็กๆ กลับได้อานิสงส์จากระบบกลไกการเลือกตั้งดังกล่าว หรือการที่จะต้องมีการก่อตั้งพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการต้องมีการจัดตั้งสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละ 1 สาขา หรือต้องมี 4 สาขาใน 4 ภาคของประเทศ การมีสมาชิกพรรคในพื้นที่รับผิดชอบของสาขาพรรคอย่างน้อยตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป สมาชิกทุกคนจะต้องจ่ายเงินค่าบำรุงพรรคการเมืองหรือค่าสมาชิกพรรค เป็นต้น ซึ่งทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองทำได้ยากขึ้น รวมทั้งในทางปฏิบัติพรรคการเมืองอาจไม่ให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่ของสาขาพรรคการเมือง จากที่กล่าวมาข้างต้นได้สะท้อนเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ ฯ 2560 ว่าจะนำไปสู่การพัฒนาความเข้มแข็งให้กับพรรคที่มีคะแนนความนิยมมาเพียงใด ซึ่งต่างกับเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ ฯ 2540 ที่มุ่งวางรากฐานระบบกลไกที่ส่งผลต่อการพัฒนาพรรคการเมืองให้มีความเข้มแข็ง ทั้งในการกำหนดเงื่อนไขในการสังกัดพรรคการเมือง การเลือกผู้สมัคร และการเลือกพรรค ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Inkaew, 2020) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง ได้อธิบายว่า ปัญหาความเข้มแข็งของพรรคการเมือง คือพรรคการเมืองถือเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการปกครองระบบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น และแม้ประเทศไทยจะมีพรรคการเมืองจำนวนมาก แต่ไม่ค่อยเข้มแข็งเท่าที่ควร ซึ่งปัจจัยทำให้พรรคการเมืองไม่เข้มแข็ง ได้แก่ โครงสร้างพรรคยังเป็นศูนย์รวมอำนาจ มีปัญหาเรื่องการรักษาวินัยของพรรค สาขาพรรคการเมืองไม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำกิจกรรมทางการเมือง และปัญหาการเงินหรือเงินสนับสนุนจากรัฐไม่เพียงพอต่อการเข้าถึงพรรคขนาดเล็กได้ ซึ่งสิ่งแรกที่ต้องดำเนินการให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง คือ การส่งเสริมบทบาทหน้าที่ของสาขาพรรคการเมืองให้มากขึ้น เพื่อให้มีความใกล้ชิดกับประชาชน และสามารถทำกิจกรรมทางการเมืองในระดับพื้นที่หรือท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง ส่งผลต่อความเข้มแข็งของพรรคการเมืองอย่างยั่งยืน และมีประสิทธิภาพต่อไป

โครงสร้างพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการวางเงื่อนไขเกี่ยวกับโครงสร้างพรรค เช่น สาขาพรรค จำนวนสมาชิก ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจัดตั้งพรรคการเมือง รวมทั้งอำนาจในการบริหารจัดการสาขาพรรค ซึ่งพรรคการเมืองของไทยมีลักษณะเป็นผู้นำ มีโครงสร้างพรรคการเมืองที่ไม่เข้มแข็งหรืออ่อนแอนั้นเอง อุดมการณ์การเมืองไม่ชัดเจน ขาดศักยภาพในการริเริ่มและผลักดันนโยบายผลักการเมือง

2. การวิจัยปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ผลการวิจัยพบว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการวางเงื่อนไขการจัดตั้งพรรคการเมือง ในกาทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองทำได้ยากขึ้น เช่น การตั้งสาขาพรรค การมีสมาชิกรับผิดชอบสาขาพรรค การเก็บค่าสมาชิกพรรค แต่ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ รัฐธรรมนูญ ฯ พ.ศ.2560 และ พรป.รัฐธรรมนูญ ได้วางเงื่อนไขที่ทำให้การยุบพรรคการเมืองทำให้ง่ายขึ้นเมื่อเทียบกับรัฐธรรมนูญ ฯ ฉบับก่อนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Khamsuk & Sukdee, 2021) ได้ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการตั้งสาขาพรรคการเมืองของไทย พบว่า การเชิญชวนหรือชักชวนผู้คนในท้องถิ่นเข้าเป็นสมาชิกพรรคค่อนข้าง

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

ทำได้ยากเพราะคนส่วนใหญ่ไม่ต้องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ขาดผู้นำหรือนโยบายที่โดดเด่นหรือตรงใจหรือตรงกับความต้องการของประชาชน พรรคเก่าที่เคยจัดตั้งก่อนการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ที่มีบุคคลระดับแกนนำหรือผู้ร่วมก่อตั้งพรรคที่มีชื่อเสียงและเคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีอาจมีคนในท้องถิ่นบางคนนิยมชมชอบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคและเสียค่าสมาชิกด้วยเงินของตัวเองแต่ความนิยมชมชอบก็มีอยู่ในบางพื้นที่หรือบางจังหวัดเท่านั้นอุปสรรคจากการที่คนส่วนใหญ่ไม่ต้องการสมัครเป็นสมาชิกพรรคและการต้องเสียค่าสมาชิกหรือค่าบำรุงพรรคทุกปีแล้วในหลายพื้นที่ที่มีหลายพรรคการเมืองดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคยังเกิดปัญหาที่ผู้คนจำนวนหนึ่งถูกชักชวนให้เข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหลายพรรคและได้สมัครเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองมากกว่า 1 พรรค โดยไม่ทราบว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย กกต. ได้ทำการตรวจสอบในภายหลังจึงพบว่ามีปัญหาการเป็นสมาชิกพรรคซ้ำซ้อนอยู่ในบางพื้นที่และในบางสาขาพรรคที่มีกรรมการสาขาพรรคทำงานตามหน้าที่ นายทะเบียนสาขาพรรคก็ได้ทำการตรวจสอบและพบความซ้ำซ้อนจนต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องในภายหลัง

จากที่ได้กล่าวมาแล้วปัญหาและอุปสรรคของการจัดตั้งพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มีการวางเงื่อนไขในจัดตั้งพรรคการเมือง ในการทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองยากขึ้น เช่น การจัดตั้งสาขาพรรค การมีสมาชิกรับผิดชอบสาขาพรรค การเก็บค่าสมาชิก แต่ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ รัฐธรรมนูญ ฯ พ.ศ.2560 และ พรป.รัฐธรรมนูญ ได้วางเงื่อนไขที่ทำให้การยุบพรรคการเมืองทำให้ง่ายขึ้น โดยผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับ (Panuma, 2021) ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาทางกฎหมายในการจัดตั้ง การสิ้นสภาพและการยุบพรรคการเมือง ซึ่งพบว่า ประวัติศาสตร์ บรรยากาศทางการเมือง และลักษณะของคนในชาติ มีส่วนสำคัญต่อการกำเนิดพรรคการเมือง ในประเทศต้นแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองได้รับสถานะโดยอัตโนมัติ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการรัฐประหารของไทยมีส่วนสำคัญต่อแนวคิดและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2560 โดยกฎหมายทำให้การจัดตั้งพรรคการเมืองของไทยจัดตั้งได้ยาก และมีแนวโน้มที่สิ้นสภาพและถูกยุบได้ง่ายกว่าต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเกี่ยวการศึกษาในเรื่องโครงสร้างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 ดังนี้

1. ควรมีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องของคุณสมบัติของผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง จำนวนสมาชิกพรรคการเมือง จำนวนผู้ร่วมก่อตั้งพรรคการเมือง และแก้ไขจำนวนขั้นต่ำของสาขาพรรคการเมืองและจำนวนสมาชิกขั้นต่ำในแต่ละภูมิภาคให้มีจำนวนสาขาและสมาชิกเท่ากันหรือน้อยกว่ารัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้า

2. ควรมีการแก้ไขกฎหมายในเรื่องที่มาเงินทุนของพรรคการเมือง โดยให้เปิดกว้างมากขึ้น ในการทำให้พรรคการเมืองสามารถมีทุนในการพัฒนาพรรคการเมือง หรือแก้ไขกฎหมายให้ยกเลิกหรือไม่ให้มีการเก็บค่าบำรุงพรรคหรือค่าสมาชิกเพื่อทำให้การเข้าเป็นสมาชิกพรรคได้ง่ายขึ้น

3. การวางเงื่อนไขต่างๆ ควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจกับระบบกลไกต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งพรรคการเมือง การดำเนินการ และเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การยุบพรรคการเมือง เพื่อทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีระดับความรู้ความเข้าใจการขับเคลื่อนพรรคการเมือง ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญฯ และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญฯ

ISSN 2586 – 9450 (Print) / ISSN 2697 – 4290 (Online)

REFERENCES

Arun Khayanha and Kiratikan Satakorn (2020). The process of public participation in the development of Thai society through the concept of political communication for community well-being. Academic Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences Phranakhon Rajabhat University (4) 1, 90-105.

Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 Fund for the development of political parties. (2018) Office of Political Party Affairs https://www.ect.go.th/fdp/ewt_news.php?nid=1

Ilaw. (27 Feb. 2019). Election 62: 81 political parties in the election field. More than half of themed new parties. https://ilaw.or.th/node/5181

Kachen Panuma.(2021). Founding legal issues The extinction and collapse of political parties. (Doctor's thesis). Bangkok: Ramkhamhaeng University.

Organic Act on Political Parties B.E. 2560

Seni Khamsuk & Akka Sukdee. (2021). Problems and obstacles in establishing branches of Thai political parties.Journal of Modern Learning Development, Ramkhamhaeng University. (6)1, 196-290.

Somchai Saenphumi.(2019). Political parties and elections (1st edition). Pimluck. Bangkok: Makutrajavidyalaya University.

Sorawit Inkaew.(2020). Legal problems relating to political parties. (Master of Laws Thesis), Faculty of Law. Bangkok: Ramkhamhaeng University.